

Oglas, pripremljen i učinjen na temelju običnog cincena ili po dogovoru.

Novač za predstojnika, oglase itd. šalju se napravnicom ili poštovnim poštom, štedionice u Beču na administraciju liste u Puli.

Kod naroda vajla točno označiti ime, prezime i najbliži pošt predstojnika.

Tko list na vremenu ne prima, neka jo javi odgovarajućim u otočnom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvane napis "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 36.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stepe Gjivić, U nakladi tiskare J. Krmotić i drug. u Puli. Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Predplatnicima na uvaženje!
Ovim brojem započinje treće četvrti godiste. Svi oni, koji jošte nisu podmirili predplate, umoljeni su, da ju obnove, odnosno podmire stari dug. Koncem drugog godine bilo je zaoštata preko 10.000 (deset) hiljada kruna, što znači, da nismo strogi u utjerivanju, odnosno, da se cijenjeni predplatnici odvise zanajau jedan, na drugoga, misleći, da drugi su točniji od mene. Ozbilno opominjemo ovim sve dužnike, da nam već jednom podmire tražbinu. Mnogo je dužnika iz krovova bolje stojećih, kojima nije potrebno čekati trgatbe e da podmire predplate, kao što kmetovom. Poslijednje molimo također za izvršnu dužnost.

Svakomu svojo!

K predstojećem popisu puka.

Koncem mjeseca decembra 1900. obaviti će se popis pučanstva u svih kraljevinama i pokrajinali zastupanih na carevinskom vjeću. Taj popis više se svakih 10 godina. Zadnji put obavio se taj popis na koncu god. 1890. i to na temelju zakona od 29. marta 1889.

Do tada obavljao se popis pučanstva u Austriji na temelju narodnosti a zadnji popis vršio se na temelju oboževnog jezika. Taj novi zakon stvoren je na štetu manjim narodnostima Austrije, osobito na škodu Hrvatovim i Slovencem u Primorju, Stajerskoj, Koruškoj itd. Kod nas u Primorju okoristili su se tim zakonom Talijani a na sjeveru Niemi.

Nasega naroda stanuje mnogo u gradovima i občinama, kojima vladaju Talijani i Niemi, pa buduće da obavljaju taj popis občinske ili gradskе uprave, one su na hiljadu Hrvata i Slovenaca upisale kao Talijane ili Niemi.

U talijanskih gradovima imade nasega naroda mnogo, koji je odvisan od talijanske gospode, s kojom mora obeti talijanski. Ta gospoda upisuju svoje podloženike t. j. obrtnike i zensku služinučad kao čiste Talijane, jer se popis vodi na temelju občevnog jezika a radnik prema Hrvat ili Slovenac, mora da obči sa gospodarom ili djelodavcem talijanskim.

Ništa bolje ne prolazi naš puk u onih občinama, s kojima vladaju Ta-

lijani. Občinske uprave salju naime misare, koji upisu svakoga medju Talijane ako znade kazati s i ili u otkako se tomu odlučno neuzpraviti. Tako je u nekoj kotarli Istre na hiljadu Hrvata i Slovenaca upisano medju Talijane.

To valja osobito za politički kotar Poreč. Tamo su čitavi sudbeni kotari, u kojima imade polovica i više našeg puka, popisani skoro kao čisto talijanski. O tom imamemo žalostnih dokaza u sudbenom kotaru Piran i Buje. Tamo su čitava hrvatska selja pretvorena preko noći u čisto talijanska.

To isto događa se i u Trstu i u njegovoj okolini. Radi toga je odbor političkoga društva "Edinstvo" odlučio, da se u Trstu i njegovoj okolini na vremenu poduči naš puk kako mu se valja držati kod predstojecog popisa. Na javnom sastanku tog društva, obdržavanom dne 8. m. u sv. Ivanu kraj Trsta razpravljeno se obširno o tom pitajući. Na tom sastanku bježiše prihvaćena i resolucija, tječuća se budućeg popisa puka ne samo u Trstu i okolicu nego i u svih naših pokrajinali.

Ta resolucija glasi:

1. „Pozivaju se naša državne zastupnike, da nastoje o tom, da se zakon o popisu puka od g. 1898. promjeni tako, da se bude popis puka u buduće vršio na temelju narodnosti, nipošto na temelju občevnog jezika.“

2. „C. kri. vlada neka se pobrine primjerenim putem, da se bude popis puka obavio strogo zakonito.“

Talijanski listovi Primorja počeli su preporučivati svojim občinskim i gradskim upravama kako da im je postupati kod budućeg popisa pučanstva. Tim listovom kao da nebjahu dostatne sve prevare i sljeprije, što ih poviniše Talijani Istre na škodu nasega puka kod zadnjeg popisa, preporučuju već sada svojim jednomištenjicom da neki budu kod predstojecog popisa odlučniji i bezobzirniji. Tim će da kažu, neka se još više sa talijansko strane varu i sljevari na korist Talijana a na štetu Hrvata i Slovenaca Istre.

Ti listovi savjetuju svojim prijateljima, neka se u buduće neobaziru na zakon i na cesarske oblasti koje imadu pravo nadzirati popis pučanstva.

Talijani Istre držali će se bez dvojbe tlu savjetu i tlu naputaka. Radi toga nesmijemo ni mi prekriziti ruke pak mirno čekati što će nam budućnost donesi. I nam se valja na vremenu pripremiti na taj posao a da nas neprati naši nezateku nepripravne. Toga radi priobčujemo eto niže naputak za naše prijatelje i jednomištenjike širom Istre i kvarnerskih otoka, kako im valja postupati kod predstojecog popisa puka,

ili Slovenac, mora da obči sa gospodarom ili djelodavcem talijanskim, Nista bolje ne prolazi naš puk u onih občinama, s kojima vladaju Ta-

lijani. Toga naputka, neka se drži svakog pak neće pogresiti.

G. svećenici, učitelji i svi prosvjetljeniji, rodoljubi neka poduče na vrijeme pučanstvo onih građava i občina, koje se nalaze u talijanskih rukul.

Popis puka je za nas od velike važnosti, jer se u Beču dieli pravica i kroz zakon na temelju statistike, koju se oslanja uprava na taj popis.

Novo ministarstvo obecalo je izdati jezikovni zakon za sve pokrajine Austrije. Taj zakon obazirati će se na one narodnosti, koje su u pojedinim pokrajinama dobru zastupanje. Nastojimo dakle, da dokažemo i budućim popisom, da je puka naše krvi i našega jezika velika većina u našoj Istri.

A sada ćio podiši, kakvu smo prije 10 godina našemu puku u Istri priobčili:

Podučka kako valja postupati kod popisa puka, koji će se obaviti koncem godine 1900.

Na temelju zakona od dne 29. marta 1889. članak III. odredilo je ministarstvo nularnih posala naredbom, da se koncem godine 1900. obavi popis pučanstva ili popis po cijeloj državi.

Pravta svrha popisije jest — ili bi barem morale biti — znanstvena, osobito na korist statistike. T. j. da se popisom puka dokaze, kakav raznjer postoji medju narodi živućim u ovoj državi; kako vladaju odnosaji medju pojedinimi plemenima; da li je u takvoj mjeri pojedina narodnost napredovala ili nazadovala, dotično da li se je pomnožila ili umanjila. Podatci ti jesu od velike važnosti za statistiku dotično za vladu, da može uslijedito elemeni brojini i moralnu moć pojedinih plemena, ter da uz mogne urediti svoje postupanje obzirom na promicanje duševnih i materijalnih koristi dotičnoga naroda.

Imade li pako popis puka odgovarati toj važnoj svrsi, obaviti bi se morao posve neprisiljeno; bez svakog pritiska; bez ikakvog upliva. Uspjeh toga popisa imao bi biti zračio, u kojem bi se odrazivali istiniti i pravi odnosa svakog plemena za sebe i jednoga plemena napravom drugom.

Zakonodavac računao je bez dvojbe jedino na takav popis puka i to mu biće zaista jedino pred očmi.

Nu' kod nas vladaju čudnovati odnosi.

Kod nas se pristoji i najnedužnjemu pitiju preko noći politički značaj. Tako će biti bez dvojbe i sa popisom puka.

Na mjesto, da bi služilo svojim pravom i našem vješnjem svrhi, služiti će raznim političkim strankama u privatne strančarske svrhe. Kako upotrebu svaku priliku, tako su uporabili i zadnji popis od godine 1889. a neima dvojbe, da će upotrebiti u sadašnjem priliku.

Uvazi li se to, pruža uprato popis puka pojedinim strankama ili narodnostim najugodniju priliku, da se tim okoriste.

Uspjeh popisa pučanstva služi za mjeđu oblastima, obzirom na zahtjev pojedinih naroda, da se njihov jezik rabi u svakom životu. Akoprem nije to nučelo opravданo — jer pravica ostane uvek pravico, neki su traži veći ili manji broj osoba — jest ipak zabilježe u kriposti. Da vidimo danonice i povrdu kako jaci slabljaju tlači. Radi toga će nastojati sve narodnosti, osobito pako one, koje imadu u svojim rukuh nadvladu po nepravdi, da nabroje što veći broj svojih suplemenika, da sačuvaju tako sebi moći i za budućnost.

Tako će postupati i naši zastoki narodni protivnici — Italijani. Oni će se takodjer svakojako mučiti, upotrebiti će sva sredstva, da nam ugrabe što više osoba naše krvi i našega jezika, jer se njihovo gospodstvo nad nama temelji na krivici, te ga mogu jedino krivicom i nadalje pridržati.

Koliko više budu ugrabili ljudi našeg roda, tim veći biti će njihov broj a uslijed toga će državlje vikati: eto i toliko i toliko je nas. Vas pako (Slavena) je samotliko; radi toga je posve naravno da mi vladamo u ovih krejevih, ne pako Slaveni.

Vlada će se obazirati na taj glas, a bojimo se, da će ga i uvažiti — kako je to do sada činilo.

Profivnici naši napeti će sve sita, da postignu rečenu svrhu. To će njim poći tim lagje za rukom nebitademo li svi i svagđe nastojati, da nas neprevare, da nikoga našeg roda i jezika medju svoje neupisuj.

Ali njim će pomoći na žalost i sam način popisivanja. Ne temelju el. XIX. spomenutoga zakona mora kod popisa svatko kazati kojim se jezikom služi u svakidjajućem životu ili koji je njegov obični jezik. To je pako ona posljednja mreža, u koju se ulovi lalik onaj, koji nije oprezan. Eto primjera tomu: Nasega puka imade po svih gradičih Istre. Tuj je nastajan ili dolazi na radnju ili je u službi. U tih gradičih govori se većinom talijanski. Taj naš puk nauči se za silu kojeg besjedi talijanski, te se tim pomaže obće s Talijani. Ali tko će panetan reći, da je on Talijan, jer znade za silu kojeg rieč talijansku! Talijanski gospodari, djelodavci, poduzetnici itd. loviti će u rečenu mrežu naše radnike i služinčad, kojim će kazati: tā vi govorite talijanski, te će ga upisati inđiju Talijane. Dogoditi će se mnogo slučajeva, da će osobe, koje se neznaju posteno ni prekriziti talijanski, ubrojene biti medju Talijane, jer progovore u svakdanjem životu kojeg besjedu talijanski.

Trebala, Istrani braća, da budemo svi na oprezu, da nezapadnemo u talijansku mrežu, ili da nedodjemo medju ljudi, koji nisu ni po rodu ni po jeziku naši. Kad se bude kod podpisa pitalo, kojim se jezikom, služimo u svakdanjem životu, kazati valja onaj jezik, kojim govorimo u obitelji, kojega su nas naučili

Daniški starji i. j. jezik hrvatski. Onaj jezik, Niemcem. Čanuljivo spomenuto se i Dalmatina, koju biju zadnji boj na život i na smrt.

Talijani, Austrije. — reče dalje — pružaju primjer nam, koji smo misili, da džem prvi u via baklju domovinske jubave.

Kuće gospodari i djelodavci moraju u paziti, da svoju čeljad upisu pravedno u popisne listine, jer svaka krivica dodje na svjetlo, pak krijeća mora biti kažnjena. Gospoda, svećenici, učitelji i sv. oni, koji poštenu čestu i rade, moraju ići na ruku kmetu, koji nezna pisati. Neuka kmeta valja čuvati od protivničkih agitatora i nezvanih popisača, koji će se puku naraviti. Gospodari ili djelodavci neimaju pravice narinuti svojim radnikom ili sluzbenički tudi jezik kao občevni, te imade svatko pravo, da upiše kao svoj onaj občevni jezik, kojega sam hoće.

Budu li naši protivnici ili popisači tvrdili, da je občevni jezik onaj, kojim se najviše služimo u tujoj službi, odgovoriti njim valja, da tomu nije tako, jer je namjera rubrike „občevni jezik“ ta, da se ustanovi narodnost doličnika. Kao občevni jezik moramo dakle proglašiti jedino svoj materinski jezik, makar i govorili i druge jezike.

Istrani braće! Budite oprezni, nedajte se od nikoga zaslepiti. Budu li Vam gdje god silom narivali tudi jezik, vi ga odbijte. Zakon nedozvoljava nikakva nasilja, pa ako se komu dogodi, da su ga proti njegovoj volji upisali među Talijane, neka to prijavi predsjedničtvu družtva „Edinost“ koje će bezplatno tražiti, da se zakonu zadrži.

Popisati se moramo svi, zato treba da se proglaši svatko u svojem jeziku. Štujmo tujje, branimo svoje, pak će i nam sinuši bolja budućnost.

Dante Alighieri.

U pomorskom gradu sjeverne Italije, u povijesnički glasovitoj Raveni, na protivnoj nam obali jadranskog mora sastali se dne 27. pr. mjeseca članovi družtva „Dante Alighieri“ na XI. godišnjoj glavnoj skupštini.

Grad Ravena bijaše izabran bez dvojbe s ciljem ročene skupštine radi tog, što on čuva kosti najvećega pjesnika svih vječeva, neumrloga Dante-a, čije ime nosi spomenuto društvo.

U Raveni sastali se članovi družtva iz svih krajeva Italije a među njima svetili se lica ministara, senatora, zastupnika, generala, profesora, ponajviše službenih odlikujučaka.

U predvečer skupštine zahvaljale su strane goste dve vojničke glazbe sliedećih dana priredjeno je članovom na čest izleta, gostba, predstava, posjeta, i drugih zabava.

Ali pristupimo k samoj skupštini, kako ju opisuju talijanski listovi Primorja.

Predsjednik družtva senator Pasquale Villari otvorio je skupštinu podujim govorom,* kojim je opisao djelovanje družtva od njegova postanka pak sve do danas.

Postanak družtva — reče — izazvao je nevjerno stanje Talijana izvan kraljevine u kulturnom pogledu, i primjer drugih naroda, koji ustrojile slična družtva na obranu svoje narodnosti. Opisuje narodnostnu borbu od Galileje do danas; ta borba nevodi se više oružjem na bojnom polju, već se bije za jezik, koji je izraz narodne duše.

Obzirom na narodnostnu borbu u Istri, Trstu i Goričkoj (Regione Giulia) u Dalmaciji kaže predsjednik, da Talijani Austrije žrtvuju za tu borbu više nego li 32 milijuna Talijana iz kraljevine. Crti zatim djelovanje Talijana izvan kraljevine, koji biju boj proti tujim školam, proti tujem jeziku, proti Slavenom i proti

* Ovaj govor biti će probaćen u cijelosti u budućoj svezci „Nova Autologija“.

Niemcem. Čanuljivo spomenuto se i Dalmatina, koju biju zadnji boj na život i na smrt.

Talijani, Austrije. — reče dalje —

vlastito društvo, kamo dragocjenog pomagače na velikom djelu. Koje je to veliko djelo? Oslobodjene neopasnije pokrajine, koje se još nalaze u seleni Austro-Ugarske monarhije.

Za veliko djelo radi sada i talijanska vojska, koja dobro znade, da će njoj biti lagija borba, kad se jednom zahvatiti sa Austro-Ugarskim čelama, radi oslobodjena nespane crkve.

Ako nasi državici neuvijedaju ni sada pogibelji, koji prieti južnim pokrajinama naše monarhije, od strane susjeda i nevoju saveznika, tada imade malo rade, da bi mogli ikad više toj pogibelji ozbiljno i odlučne na put stati.

Franina i Jurina.

Fr. Ča bila rečka Jurina, zasto se suda m-a eji i shajaju u Poreč?

Jur. Zač gre zima pak se je triba obuci i obut.

Fr. Bit će još nistro!

Jur. E brate, izbori su na vratil, pak triba soldi za blago kupovat. a u Poreču je velika zemaljska kasa.

Fr. Sad si pogodila!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Na drugom mjestu danasnojega broja nači će naši čitatelji nekoje naputke gledi predsjednički izbori za carevinško viće u V. kuriji i u izbornicu izvanjskih občina. Nadamo se, da će se i nosi rodoljubi svuda strogo držati onih naputaka. Iz ljubljanskih listova doznamemo, da je slovensko političko društvo u Mariboru imalo ovih dana sastanak pozudanika slovenske stranke, na kojem bježiščanom proslavom godišnjice Danteove vizije, pučki pjesmami i podignutjem spomenika Dante-u Primorju. Zadluci govoriti, da je pozvao prisutne, da se dve zarkoj narodnoj ljubavi Talijana Primorja, Dalmacije i Trenta.

Ovoj sjetnici prisustvovao je i talijanski ministar Pascolato.

Na večer istoga dana bijaše u gradskom kazalištu svećana predstava na čest gostovom i izvanjskim članovom družtva. Na svečanoj gostobi, koju je priredio „Circolo di Ravenna“ gostovom na čest izrekoše više zdravica, iz kojih je provrata glavna misao, da treba posve potalijaniti Slavene Primorja i tim predobiti ih za majku Italiju.

Od početka pak do konca skupštine, svi govorili, sve izjave i svaki predloži bijaše učinjeni u čisto iredeutskom smislu i. j. pütem odnaredjenja Hrvata i Slovenaca na našem jugu doći konačno do tih zemalja.

Mi neznamo, da li izvješćuju austrijski poslanik na talijanskom dvoru austrijsku vladu o iredeutskom djelovanju tog društva; neznamo da li to čine austrijski konzulji u Italiji, ali tako toga nečire, lad zanemaruju zaista jednu od glavnih svojih dužnosti. Svakako mora se predpostaviti, da je austrijska vlasta o svemu točno podrobno obaveštena i da znade točno, za sredstva i za ciljeve tog društva. Ona mora za to znati, jer je današ u kolu tog društva sva službena Italija. Predsjednik Villari priznao je sam, da smatra talijanska

tinsko viće. Oni su stupili u kontakt sa madotskim klubom u Pragu, koji će im pružiti pomoć i koji je opnnomocije jednoga svoga člana, da uvelokće neke Čehe kod predsjedničkih izbora.

Najjedinstveno dolje Austrije je razpastilo „Prvu českou zadružnu u Beču“, koja je postojala od god. 1885., i koja da je tjerala agenciju, kojom da se je rusio mirni društveni život u Beču stanjujući narodnosti.

Dne 5. t. m. imali se pojki zastupnici carevinškoga viće i zemaljskoga sabora u Lavoru sastanak, na kojem bijaše izabran središnji izborni odbor. Zatim se povela podjela razprata o promjeni klubskih pravila. Zastupnik Stojalović zagovarao je solidarnost kluba tim više, što sv. Niemci rade o tom, da zadobiju opel prevlast nad svim narodima Austrije. Radi toga valja provesti još strožije načelo zajedničta svih Slavena. Proti Čeboj nesmije pojki klub nikad više ustatiti. Sastanku je predsjedao vitez Jaworski.

Dne 2. t. m. obdržavan je u Beču pod predsjedničtvom grófa Osvalda Thuna sastanak zastupnika njematskog ustavovjernog veleposjedja svih krunovina Austrije. Razpravljalo se je o političkom položaju, te bijaše izražena zastupnikom ustavovjernog veleposjedja zahvala i priznanje za njihovo djelovanje u carevinškom viće. Nadalje izjavile želju, da bi budući zastupnici iz te skupine djelovali u tom smislu u državnom saboru. Izborni proglaš izdati će ta skupina, čim sazna mnenje izbornih odbora u pojedinim krunovinama.

Srbija. Većina srpskih radikalaca, koji bijaju na rođendan kraljice Drage pomilovani zbog poznatog atentata na razkrnjaka Milana, pita, da bi se razprava proti njima obnovila. Oni naime tvrde, da bijaše atentat Milanova spletka, a oni koji su proti okrivljenikom svjedočili, da bijahu od Milana podkupljeni. Reč bi da najviša sudbena oblast Srbije nije protivna obnovi kaznene iztrage i razprave. Službeni list „Srpske novine“ pričuju dvije kraljevske naredbe, kojimi se uzpostala u sva građanska prava odvjetnike Zavkovica i Pačićevića, koji bijaju zbog umislijenog atentata na Milana odsudjeni i nedavno od Aleksandra pomilovani.

Bugarski. Iz Sofije javljaju, da su započeli razprave pod obraničkim sudom za uredjenje spora između bugarske vlasti i glavnoga poduzetništva za gradnju zeljeznicu Sofija-Roman. U tom suda naže se: bivši belgijski ministar predsjednik Bernaert, predsjednik frankfurtskog prizivnog suda Hagens i odvjetnik parizkog konsulatnog suda Basi.

Eaglezka. Ovaj par obavljaju se izbori za Englezki parlament. Do sada je izabran više od jedne trećine zastupnika, koji pripadaju većinom vladinoj stranci. U obče se drži, da u novom parlamentu neće biti velike promjene u razmjeru stranaka.

Južna Afrika. Zadnjih dana prinosi se glas, da će bivši predsjednik transvalanske republike za koji dan preko Trsta odputovati u Brisej, gdje da se kani stalno našanit i gdje da će se sastati svi edenični Buri, koji se nalaze u Europi. Njemačke novine javljaju, da je ovih dana prošlo preko tri tisuće bura portugalsku granicu i da su ili portugalske čete bez otpora razburale. Portugalska vlast da je odredila da se svi Buri, koji neće da se pohoru sele u tudjinstvo mogu nastaniti samo na nekoj mjestu u portugalskom području.

Mjestne:

Doznajemo, da će biti razdjeljene izborne sekcije za V. kuriju u Puli tako, da će moći Talijani majorizirati svoje protivnike. Upozorjemo visu oblast na tu nepravdu.

Tamburasi u Puli. Ove dane stigli su u Pulu vukovarski tamburasi, sestili ih na broj, te udaraju pod ravnjanjem

g. Salaja n. gostoni "Metropole". Onom i za one, koji nisu učesniči a imaju izborni pravo, imati se predložiti občinskomu glavarstvu u roku od 8 dana za to, ustanoviti razne odabранe komade i pjevaju uči narodne i ino napjeve.

Upozorjena gg. Članove "Čitaonica", "Sekula" i ostale radnjane občinete, da će isti tamburaški koncertirati sutra u sredini u 8 sati večer u Sekulskoj averani (Stad Pola). Uzravnina je 40 k. a za djecu polovicu.

Istom prigodom prepričamo vukovarske tamburaše rođajućima po Istri, kako oni sada polaze a ponajprije u Pazin, da mnogobrojno posjele njihove koncerte te se time naslaže narodnom glazbom.

Pokrajinske:

Pezer izberači Istre. Iz viestih, koje nam stižu sa raznih strana Istre doznaemo, da se c. k. oblasti veoma žure sa pripravami za izbore na carevinsko viće.

Stalno uslijed naleta c. k. namjesništva, pozvali su c. k. kotarske oblasti občinska glavarstva, da izreknu svoje mišljenje glede izbornih sekcija.

Iste kotarske oblasti raspisale su občinam tiskanice, u koje neka upisu izbornik koli za V. kuriju, toli za izbornicu izvanjskih občina.

Iste c. k. kotarske oblasti posiale su nadalje občinam, uzroke, po kojih da priobice dane, u kojih imaju biti listine izložene na uvid za eventualne reklamacije, i to koli za V. kuriju, toli za izbornicu izvanjskih občina. Po tih uzorcima — bar nekaj kotarskih oblasti — imale bi se izborne listine izložili između 15. i 22. oktobra.

Izborne sekcije — ako nisu već pripravne — pripraviti će se u sto kraćem roku. Sekcije — napose za V. kuriju se lako ustroje u svakoj občini, koja ima preko 1000 izbornika. Sekcije stvaraju c. k. kotarska poglavarstva saslušavaju občinska glavarstva. Kod toga ide se u nekaj kotarskih strogo za tim, da se odstili gradove od izvanjskih občina. Radi li se tako u nekaj kotarskih, moralio bi se isto tako raditi i u svih ostalih, da nebude prigovora radi pristranosti. Potrebito je to osobito — tamo, gdje su gradovi jedne, a izvanjske občine druge narodnosti. Sekcije nisu toliko potrebne tamo, gdje su stanovnici jedne narodnosti i gaji su sjela občina pravo i naravno središte za sve občinare.

Občinska glavarstva popunjuju stalno izborne tiskotine koli za V. kuriju, toli za kuriju izvanjskih občina. Svega ne mogu pakojednom učiniti. Treba za to vremena ako se koće, da budu listine što više moguće podpune i točne.

Da se to uzmegne, provesti vec do 15. oktobra, čini nam se skoro nemogućim. Nu računati valja i s tim, da bi se naime sili, da budu izborne listine do 15. oktobra svršene i da budu iste izložene od 15.-22. oktobra. Za taj slučaj, s kojim se mora računati, čeka ogromno djelo u najkraćem roku bezdvojno sve naše rođajuće širem ciele Istre. Valja se bezdvojno pripraviti na to, da se bude moglo izborne listine popuniti. U roku od 8 dana, posto budu listine izložene, imaju izbornici pravo, da pregledaju listine, i po jednoj ministrijalnoj naredbi od 1888., da ih također prepisu, te da reklamiraju proti onim, koji su u listine unešeni, premda neimaju izbornog prava, i za one koji nisu u listinah, a imaju izborni pravo.

Izborni pravo u V. kuriji imaju sv. oni mužkarci, austrijski državljanici, stanujući u dolicinoj občini najmanje 6 mjeseci, koji su dovršili 24. godinu u doba, kad su izbori raspisani.

"U izborničtvu izvanjskih občina imaju izborni pravo oni državljani, koji uz ostale zahtjeve, plaćaju najmanje 4 for. (8 kruna) izravnoga poreza."

Reklamacije proti onim, koji su unešeni u izborne listine, a neimaju pravice,

i za one, koji nisu učesniči a imaju izborni pravo, imati se predložiti občinskomu glavarstvu u roku od 8 dana za to, ustanoviti razne odabranе komade i pjevaju uči narodne i ino napjeve.

Upozorjena gg. Članove "Čitaonica", "Sekula" i ostale radnjane občinete, da će isti tamburaški koncertirati sutra u sredini u 8 sati večer u Sekulskoj averani (Stad Pola). Uzravnina je 40 k. a za djecu polovicu.

Istom prigodom prepričamo vukovarske tamburaše rođajućima po Istri, kako oni sada polaze a ponajprije u Pazin, da mnogobrojno posjele njihove koncerte te se time naslaže narodnom glazbom.

Izbori u Istri. Cijenjeni nas susački drug "Novi List" donosi u broju od petka u uvođnom mjestu članak pod gornjim naslovom, u kojem opisuje predstojeću izborbu borbu u Istri, težki položaj Hrvata i Slovenaca Istre, u kojem se nalaze radi poznatih odnosa u našem Primorju.

Na taj članak, prepričamo našim drugom u Hrvatskoj, da se obazreti izvoli.

Uputa za izbore tiskana je na novo skoro nepremjenjena, ona od godine 1897. Razpozeti će se ovih dana vidjenjem radnjućem u Istri, kojim se već sada **često proveruje**, da ju porabe za se i počeve novku. Razbitrano je sve, što je potrebito znati o pravu i postupku pri izboru. Treba li komu još kakva razjašnjenja, neka piše uredničtvu našeg lista.

Trčanski čitatelj pjeva slavosjepevi o biskupu Flappu. Glasilo trčanskih židova pripovijeda u svojem broju od slobote, da je porečko-puljski biskup presv. g. Flapp izdao u svojem glasili "Folium dioceسانum" tumaćenje k zadnjoj odredbi zborna sv. obreda u pogledu pribore glagolice, u naših biskupija h. Tim tumaćenjem, da je biskup dokazao, da se ni po novoj odredbi ne može rabiti glagolica u mjeđnoj crkvi njegove biskupije. To pa je biskup priobito svomu svećenstvu, zabranio mu strogo služiti se bilo gdje glagolicom.

Radi te odlučne zabrane, pjeva trčanski čitatelj biskupu Flappu slavosjepevi dotim grdi i ruži biskupe Šterku i Mahniću, koji neće, da sliče stopu Flappa. Čim nam dopusti prostor listu, vratić ćemo se na to glagolanje čišćanskog lista i na tumaćenje biskupu Flappa.

Ogroman morski pas. Ovih dana učitavaju se kod Rabu u mreže g. Josipa Maršića ogromnoga morskoga psa, koji je mjerio u duljini 5-18 metara a bio težak između 15. i 12. kvintala. U želudu tog morskog strašila nadjeće ostanke konjeg ždrelca, koji je imao još uže omotano oko vrata. Prednji dio glave (zube), i hrbljenjaču poslaže pomorskoj vladu u Trst.

Iz drugih krajeva:

Trgovačko-pomorski poručnički. Kr. pomorska oblast na Rici imenovala je poručnički trgovacke mornarice gg. Metoda Tomljanovića u Kostrene (sv. Lucija) i Ivana Ziga iz Rieke.

Težka nesreća zadesila je našu braću Hrvate u Subotici — koji su poznati pod imenom Bunjevac. Kako i mi u Istri tako imadu i oni u Madjarskoj glavnu podporu u narodnoj borbi proti nasilnom Madjaru u narodnom svećenstvu. Jedan između vodja toga narodnoga svećenstva bijaše preč. g. Mato Mamuzić opat u Subotici. I taj uzorni svećenik i rođajući ostavio je svoje bjeđe. Bunjevec težko razčivljene utopiv se kupajući u jezeru Palic. Evo što pišu o tom, nesretnom događaju hrvatske novine.

Na daleko čuveni rimokatolički opat u Subotici, a veliki Bunjevac, Mato Mamuzić, otisao je proslig petka poslije podne, još sa njih trojicom na Palic da se kupa. Opat je bio poznat kao dobar plivač, te je otisao podalte od svog drugova. Poslije nekog vremena počnuo se ova trojica zgledati, zašto im se opat dugao na jezeru zadražao. Oni počnu vikati, traziti, no uzalud. Odmah telefonski javi u grad, odakle dođiše ribari te spuslise mreže, ali ga nisu našli. Opat je imao sreću bolest, te se drži, da se je usled toga udario. U gradu je velika uzrujanost,

zbog ovog događaja, te silan svjet odlazi na Palic, da vidi mjesto, gdje se dogodila nesreća. Većinu pokoj čestitaju muži!

Goričani budite na oprezu. U trčanskom "židovčiću" večernje izdanje od dne 5. t. m. čitamo, da će se u Gorickoj složiti kod izbora u V. kuriji talijanski liberalci i socijalisti i da će glasovati jedni i drugi za kandidata, koga njim postave socijalisti u Trstu. U svrhu poslati će Gorički socijalisti svoje odaslanike na sastanak u Trstu, gdje se u izraditi osnovu za izbornu borbu u V. kuriji u Gorickoj i gdje će se preporučiti, da se u potrebi u slovenskom dielu Goričke.

Tako, "židovčić" a mi upozorujemo braću u Gorickoj, da paže sto rade.

Požrtvovnost Čeha. Godine 1880. ustrojili su braća Česi u gradu Pragu "Maticu Školsku", kojoj je ista svrha kano i našoj družbi sv. Cirila i Metoda t. j. da obrani češku djecu od odnaredjenja.

Prve godine sakupila je "Matica Školska" prinosi i darova 150.000 kruna; kroz pet godina sakupila je 800.000 kruna, a sada 8 milijuna kruna; u svemu broji 30.000 članova.

Socijalistički kandidati za V. kuriju jesu: za Trst Učekar, za Istru i Goricu Kristan, za Dalmaciju Poduje. Glasa se, da Talijani neće postaviti u V. kuriji kandidata, valjda sa namjerom, samo da neuspje naš kandidat. Pozor na sve narode!

Iz Rieke voze vodu u Zadar. U riečkim novinama čitamo, da je u tamošnju luku stigla eme 1. t. m. ladja bunar (brodšterna), "Nimphe" c. i. kr. mornarice pod zapovjedničtvom poručnika g. Kováčevića. Sljedećeg dana vratio se ladja u Zadar, ukrcav 170 tonelada pitke vode. Eto kako smo dosli! Iz Dalmacije voze na Rieku vino, a iz Rieke u Dalmaciju vodu!

Novi ljekarnik. U Sušačkom, N. L. čitamo, da je naš zemljak g. Nikola Turato, rodom iz Omisija, na otoku Krku, položio na svećenstvu u Budimpešti u spomen ljejkarniku izpit sa odličnim uspjehom. Cestitamo!

Podružnica družtvu „Dante Alighieri“ u Vidunu. Iz talijanskih listova doznaјemo, da je podružnica družvra "Dante Alighieri" u Vidunu imala nedavno svoju godišnju glavnu skupštinu, na kojoj je proglašeno izvješće o djelovanju te podružnice. Iz tog izvješća doznaјemo, da se je 46 furlanski občini upisalo u to podružnici. Sada broji ta podružnica 336 redovitih članova koji plaćaju na godinu 6 lira i 87 izvanrednih članova, plaćajućih 2 lira na godinu. Prihoda je imala ta podružnica 6534 lira, od kojih je zabilježila za širenje talijanstva u Primorju 4500 lira. Do sada sakupila je ta podružnica za širenje talijanstva 24.752 lira.

Velika kradnja u Vatikanu. Ne poznati do sad zlikovci odnesli su iz Vatikanike blagajne raznih vrednosti pa pira u vrijednosti od 380.000 lira.

Koli su strane Vatikanu toli su strane talijanskih, državnih oblasti poduzeće su sve mijere, da se tamom trag pronadje.

Mnogi drže, da su kadnju počinile

osobe, koje pripadaju Vatikanu, dočim tvrde drugi, da su tu kradnju izveli izvanjski radnici, koji su bili u Vatikanu zaposleni.

Otač sa petrovo djece na vojničkim vježbama. U francuskom gradu Anisens-u pozvan bijaše na vojničke vježbe kroz 13. dana dne 1. t. m. pričuvni vojnik N. Thieß, komu je nedavno umrla mlada supruga, ostaviv ga sa petrovo djece. Nesrećni otač vojnik dopeša sobom u kasarnu petrovo djece, ne imajući ih doma komu ostaviti. Njegov zapovjednik odredi, da ostanu dječaci sa otcem u kasarni, dok otac svrši vježbe. Dječaci su imala u kasarni stan i hranu.

Zlatno pero. Jučer primio je sv.

otac napuljanske hodočašnice, koji mu je oružja i večeri sveta novca.

pokloniše zlatno pero ukrašeno dragocjenim kamenjem. Tim perom napisati će sv.

"Očekujem dan budućega stoljeća, t. j.

1. janara 1901."

Budući zadarski nadbiskup. Split-sko "Jedinstvo" piše u br. 81. od dne 5. t. m. da može gledi popunjenu nadbiskupske stolice u Zadru sa radošu točno izvestiti, i to po viestih iz najpozadanijega izvora, da je absolutno izključeno, da će na onu stolicu sjesti tudi čovjek; mjerodavni krugovi, da su još uvek neponični u odluci, da zadarskim nadbiskupom postane sin one zemlje, koji skroz kao materinski poznat hrvatski jezik. Imenovanje da se neće obaviti prije svršetka ove godine.

Zadarski nadbiskup. Javljaju iz Zadra, da se na sav mah govori i već se skoro drži stalnim, da će izprajen nadbiskupsku stoliju zasjeti kanonik Borzatti, koji ne zna ni reći hrvatski. Protiv njemu je sa mjerodavne strane bio podignut prigovor: ignorat linguum populi t. j. ne poznaje jezika narodnog, ipak se misli to kroz prste progledati, jer njega zagovaraju najkorjeli zadarski iridentiste. — Kako li će taj nadbiskup občiti sa hrvatskim svećenstvom i narodnom i tie božju propovijedati? U svećenstvu nadbiskupije zadarske opaža se naravno radi tih glasova veliko nezadovoljstvo.

Nova odvjetnička pisarna u Gorici. G. odvjetnik Dr. Trevo prenesao je svoju pisaru iz Postojne u Goricu, gdje će zajedno sa odvjetnikom g. Dr. Turnom voditi odvjetničke poslove.

Iz Gorice pišu nam, da su tamošnji Talijani digli nebo i pakao proti Slovenskom prigodom dolaska cara i kralja u Goricu. Nigdje slovenske zastave nebijaju viđjeti, jer su to Talijani izposlovali od vlade. Da njimi bijase svemoguće, oni bi bili proprijetari i ulaz izvanjskim Slovenscem u Goricu, samo da se pokaže Gorica cisto talijanskim gradom. Slovenscem su branili narodne zastave a oni su svuda, gdje su mogli izdati boje zastave talijanske kraljevine. Zemaljski poglavari Br. Pajer, koji govori slovenski, pozdravio je Vladara na kolodvoru talijanski, a na kostarskom poglavarstvu njemački, ali slovenske riječi nebi se bilo iz njega iztisnuto pod nijednu cenu, premda bi bio morao govoriti i slovenski kano poglavari dvojezične pokrajine.

Kapetani iz hrv. i aust. primorja. Kako javljaju iz Rieke, doskora će se više austrijski i hrvatski pomorski kapetani izseliti u Japan, da ondje kao zapovjednici japanskih brodova nadju svoj obstantak. U Japanu je naime nedavno osnovano dioničarsko družvo sa temeljnom glavnicom od 20 milijuna kruna, koje će podržavati uz državnu podršku redovitu plovitbu na oceanu, sredozemnom moru i Yangčje-rieci. U tu će se svrhu nista više ni manje, nego 120 ladja stranu ponutiti u more, stranom gotovim kupiti. Pošto je velika oskudica na vrijebaniji pomorski čestnicima, pozvani su austrijski i hrvatski pomorski kapetani, koji posud u svetu izviju najbolji glas krovni, solidni i pouzdani zapovjednici, da zapremi mesta kod spomenutog družtva.

Ogromni parobrod. Poznato je, da imade njemačko parobrodarsko družvo "Njemački Loyd" uz Engleze i Amerikanice najveće parobrode, koji plove između starog i novog sveta. Sada gradi u njemačko družvo u Stettinu dva nova parobroda i to parobrod "Kromprinc Vilhelm" i "Kaiser Vilhelm II". Ovaj zadnji biti će dugačak 707 stopa, širok 72 stopa, a njegovi strojevi imati će jakost od 38.000 konjskih sila. Taj parobrod će moći prevaliti da jedan sat 24 morske milje, što je do sada riedski brzina.

Zatvoreni anarhisti. Dne 4. t. m. zatvorili su u Milau više vrlo pogubljnih talijanskih anarhisti, koji se vratili iz Amerike u domovinu. Kod nekajih nadjeno

Offert-Ausschreibung

Zur Sicherstellung der Ein- und Ausschiffung, dann des Transports und der Staudung von marinem-arabischer Holz- und Stein Kohle (Briquettes; Coaks) im Centralhafen von Pola vom 1. Jänner 1901 bis Ende des Jahres 1903, findet beim k. u. k. See-Arsenals-Commando am 12. November 1900 um 4° nachmittags über versiegelt eingelangte Angebote eine allgemeine Offerterverhandlung statt.

Die vollständige Offertausschreibung, die Offerformularien, ferner die Contractbedingungen können beim k. u. k. Seebizirks-Commando in Triest, beim k. u. k. See-Arsenals-Commando in Pola, beim Municipium in Pola und bei den Stadt-magistraten in Triest und Fiume einge-sehen und empfangen werden.

Mündliche Auskünfte werden bei der Verwaltungs-Abtheilung des k. u. k. See-Arsenals-Commandos in Pola ertheilt.

Vom k. u. k. See-Arsenals-Commando.

Pola, im October 1900.

Svjeće od pčelinjeg voska sa jančevinom od K 2000

preporučam & svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cievo: kg po K 4:90
Vozne svjeće i duplje I (austrijski

sastav)	4:40
Svjeće i duplje I (talijanski sastav)	3:-
Svjeće i duplje II	2:40
Tamjan lacrima I	2:40
II	2:-
granis	1:20
Povostenno platno za oltare	2:-

Stjeni i stakla za vjećno svjetlo po običajnu su cieni.

Naruke u vrijednosti od 20 K napred, poslijem franko. — Pri točnoj uplati daje se popust od 3%.

Sa edicijem slovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Br. 2231.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto liečnika ove občine uz godišnju plaću od krune 3200 izplativih iz občinske blagajne u predplatne mjesечne obroke; od kojih, kruna 2400 kao občinsko činovniku u smislu pokr. zakona 27. veljače 1874. a kruna 800 u inc liečničke poliode (condotta) za liečenje stanovnika odlomka Raba u istoj upisatih.

Za liečenje u odlomcima Lopara, Draži, Kampov. Mundanije, Banjolu i Barbata biti će ustanovljen posebni cienik pravne dalečini mjesta.

Imenovani liečnik morati će da službu nastupi prem bude sledilo imenovanje sa strane viceća.

Služba biti će utvrđena naročitom pogodbom za tri godine, ako kroz to vrieme ne буде dogovorno drugčeje odlučeno.

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Razpis ponude.

Da se osigura ukrivanje, izkrivanje, prenos i slaganje drva i kamenog ugljena (briquettes, coaks), pomorskog, era, u središnjoj luci u Puli u dobi od 1. siječnja 1901. do konca godine 1903., obdržavati će se dne 12. novembra 1900. na 1. satu p. u. kod c. i. kr. zapovjedništva pomorskog arsenala, javna dražba vrhu započaćenih ponuda, koje bi do tada stigle.

Podpuni razpis ponude, obrazci za ponude kano takodjer i ujeti pogodbe mogu se pregledati i dobiti kod c. i. kr. kotarskog pomorskog zapovjedništva u Trstu, kod c. i. kr. zapovjedništva pomorskog arsenala u Puli, kod puljskog občinskog ureda kano i kod migratara u Trstu i na Ricu.

Ustmena razjašnjenja daju se kod upravnog odiela c. i. kr. zapovjedništva pomorskog arsenala u Puli.

Od c. i. kr. zapovjedništva pomorskog arsenala.

Pula, u oktobru 1900.

Natjecatelji morati će prikazati svoje molbe ovom občinskom upraviteljstvu najdalje do 22. tekućeg mjeseca, obskrbljene slijedećim izpravama:

Krštenicom, dokaznicom usposobljenju sveukupnog liečničta, dokazom poznavanja hrvatskog jezika a po mogućnosti i talijanskog, austrijanskog državljanstva.

Iz občinskog upraviteljstva.

Rab, 3. listopada 1900.

Načelnik:

P. Dominis.

Prisjeda:

Josip Bakota.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivajte ih kod

A. Žnidarsić Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli — Via Giulia broj 5.

Skladište
glinenih peci

i štednjaka.

Pronizimje

svakovrstne radnje za

sjećajuće u taj obrt.

Za stupanj tvornice pokrajstva

Najlaž a u Ljubljani.

L. Malitzky

Pola, Via Serbia 65. — urar i srebrnar — Pola, Via Serbia 65.

preporuča

bogatu zalihi

zepnih i sobnih satova, raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvice, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije

za darove o prilici sv. potvrde (berme).

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovnu i zajmovnu družtvu u obče

preskrbljuje točno, brzo i jestino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak

postovanja potrebno; bilježu također knjige itd.

Primanje novčanih ulozaka

na banki, na ulozak, na

uložne knjižice, na tekuci račun, i

na girokonteo sa 4% p. kamatima od

dana uložka do dana dignite.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovno naruke.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta, i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vrijednostne papiere

uz ptkne kamate.

Osiguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vuciće.